

ואלו מותרין פרק שני נדרים

בב א מיי פ"א מהל'
נדרים הלכה יט סמג
לאזין רמב"ו ע"ש כ"מ:
בב ב מיי פ"ד מהל'
שבוטם הלכה כב
טו"ע י"ד סי' רלו סעי'
י"א:

בב ג מיי שם פ"א הל'
ג סמג לאזין רלט
טו"ע י"ד סי' רלו סעי'
ז:
בב ד מיי שם פ"ד הל'
כב טו"ע י"ד סי'
רלו סעי' י"א:
בב ה מיי פ"ג מהל'
נדרים הלכ' ו ופ"ה
מהל' שבוטם הלכ' יז
סמג לאזין רמב"ו טו"ע י"ד
סי' רטו סעי' פ וסי' רלט
סעי' ד:

תוספות

לא שבוטת לא אוכל
לך אכור. מטעם
מכלל לאו וכו' ותי' מאי
שנא מקרבין ויש לומר
דמשום דשבוטת תמורה
טפי ממדרים מתי' אלוזין
לתמורה עור יט לומר
לא לזכא ודאי פשיטא
דטעמא דשבוטת הייט'
משום דגדין שמא יאמר
שבוטת לא אוכל ודלג
לא וזכא ודאי פשיטא
אבל גבי נדר אפי' דלג
לא ויחמר קרבן לא
אוכל לזכא אכור: זה
החורב שבבוטת ובנדרים.
ומפסי' לא קרבן לא
אוכל לך וכו' פריך
בגמרא דחומר מכלל
נדר הוא מדקאמר חומר
שבבוטת מבנדרים משמע
הכי דהחומר דנדרים
אינה שור' לזבוטת אבל
מ"מ נדר קל הו' והיא
מותרת קמי' ומתי' אפי' אפי'
לדקדק קמי' שבוטת אפי'
שידך דרדאי ענבי' ליכא
איסורא כ"א מדרבנן
דנאמרי' רבנא ובי' שבוטת
איכא איסורא דאורייתא
וה"מ לטעמא דאורייתא
דלדוקימנא לעיל בגון דלאמר
קונם עיני בשניה היום
וכי' לנשט' ודאי איכא
היכא מיתלגנא לישנא דתני
דחומר וכו' דליכא למימר
שיש בו משום זכא קונם שלא
יבין ליכא איסורא דאורייתא
כי אם מדרבנן דפרשין
לעיל דכדכתיב אמרו יתרו
דאיכא איסורא דרבנן ולא
פליגי אלא בלישנא דכל יחל

אי אמרינן דחיי קרבן משתבע שרי דקרבן לאו צר אשתבועי הוא
ואי אמרינן דקרבן יהא מה שלא אוכל משלך קאמר נמי שרי דלא
שוי איסור קרבן אלא מה שלא יאכל הא קרבן שאוכל לך נמי שרי
דחי קרבן קאמר דעבד איניש דמשתבע ציה ולא מידי קאמר. ונראה
צעייני דהא קרבן גרסינן וכדכתיבנא

ורכותה בשבוטת הא שבוטת דתנא
דמותר בקרבן קמי' דשבוטת אכור
וליכא למימר דהקרבן גרסי' דתנא
בפרקי' דלעיל [ג.]. דהקרבן אכור ליה
מאיר והיני תנן הלא דשרי דהא
מתני' (נמי) כר"מ אוקימנא לה בגמרא
אלא ודאי כדאמרן. לקרבן לא אוכל
לך נמי שרי דכיון דבלמ"ד פתוחה
קאמר לא קרבן משמע וליכא למימר
דמכלל לאו משמע הא מה שיאכל היא
קרבן דהא מתני' כר"מ אוקימנא לה
ור"מ דהא לית ליה מכלל לאו אמה
שומע הן: **בתני' שבוטת לא אוכל**
לך הא שבוטת שאוכל לך לזבוטת לא
אוכל לך אכור. משום דשבוטת לא
אוכל לך משמע שבוטת לא אוכל
לך. והא שבוטת שאוכל לך הכי משמע
דליכא לפרושי לישנא דחי שבוטת
קאמר כדאמרין חי קרבן דלא משתעי
איניש הכי. ולשבוטת לא אוכל נמי
אפילו בלמ"ד פתוחה אכור דלע"ג
דלמ"ד פתוחה לא משמע ומתני' רבי
מאיר היא דלית ליה מכלל לאו אמה
שומע הן אפילו הכי שבוטת אכור.
ונראה צעייני דהיינו טעמא משום דהא
מסקינן בסוף פרק שבוטת העדות
(שבוטת לו.) דכי לית ליה לר"מ מכלל לאו
אמה שומע הן ה"מ בזמנא חי נמי
באיסורא דלית צי' ממנונא אבל באיסורא
גרידא אית ליה נדרים איסורא דלית
ציה ממנונא ויניהו משום דלא משכח צהו
בלא חפלא דהא איני חלין על דבר שאין
בו משום אבל שבוטת איני אלא איסורא
גרידא שחא חל בגופו וכיון דאיסורא
גרידא ויניהו אפילו רבי מאיר מודה
דלאמרין צהו מכלל לאו אמה שומע
הן: **גב' (ושל) מני מסני' רבי**
מאיר היא. דלא שני ליה קרבן ולא
שני ליה כקרבן דלא צעי כ"ף הדמיון
דאי רבי יהודה מאי אריא קרבן
לא אוכל לך דשרי אפילו קרבן
שאוכל לך נמי שרי: **הא דאמר לקרבן**
הא דאמר לקרבן. כלומר בלמ"ד

שצאית משמע לקרבן יהא אבל לקרבן בלמ"ד פתוחה משמע על קרבן:
מכלל
שצאית משמע לקרבן יהא אבל לקרבן בלמ"ד פתוחה משמע על קרבן:
מכלל
שצאית משמע לקרבן יהא אבל לקרבן בלמ"ד פתוחה משמע על קרבן:
מכלל

גב' מניסין. דהכא לא קמי' דלהוי מותר אלא (א) הקרבן שאוכל
ולא קרבן שאוכל והכי רבי מאיר היא ולא רבי יהודה: **אימא סיפא**
לקרבן לא אוכל לך מותר והא סג. באיך פירקין? לקרבן לא אוכל
לך וכו': **הא דאמר לקרבן.** אכור ומתני' דקמי' מותר דאמר לא
לקרבן דמשמע לא להוי קרבן מה שלא

אוכל לך דאם אוכל ליהוי קרבן
דהיינו מכלל לאו הן ולית ליה לרבי
מאיר מכלל לאו הן: **בתני' שבוטת**
לא אוכל לך וכו' הא שבוטת שאוכל
אכור. כדפירש בגמרא דשני שאוכל
לא אוכל משמע כלומר שבוטת תהא
חלה עלי אס אוכל. והאי שבוטת
ליכא למימר דחי שבוטת קאמר
דשבוטת לית צה ממנא כמו בקרבן
אלא שבוטת ממנא קאמר: **לא שבוטת**
לא אוכל לך אכור. אפי' לרבי מאיר
דהכי גמרינן במסכת שבוטת (דף לו.)
דשבוטת אית ליה לר"מ מכלל לאו
אמה שומע הן: **גב' שאוכל שרי**
לשונות משמע היו מסרבין. מפניי
(ו) שיאכל ואמר אכילנא אכילנא ומתוך
כך אמר שבוטת שאוכל משמע
דאכילנא קאמר: (ה) כשלא היו מסרבין
בו אלא מעמנו אמר שבוטת שאוכל:
רבי אשי אומר. הא דקמי' לא שבוטת
שאוכל שאי אוכל קמי' ולהכי אכור
דלא אכילנא הוא: **פשיטא.** דודאי אי
קאמר שאי אוכל ודאי לא אכילנא
הוא ואכור: **מהו דסימא.** האי דקאמר
שאי אוכל מיקס לישנא כלומר תקון
הלשון הוא (ט) דדעתו היה לומר
שאוכל ונתקל ואמר שאי אוכל וימנא
לעולם להי' כמאן דאמר שאוכל קא
משמע לך דלא דודאי אכור: **אני**
לא אכילנא רבי אשי דלא
קמי' בנתיבא שאי אוכל: רבי אשי
הוא נאדי. נודו וסור מטעמיה
דלצי' דכי היו מסרבין בו לאכול ואמר
לא אכילנא לא אכילנא ותו אמר
שבוטת צין אס אמר שבוטת שלא אוכל
משמע (א) דקאמר אכילנא אס אמר
שבוטת שאוכל משמע קאמר אכילנא
דהכי קאמר בנתיבא לא אכילנא לא
אכילנא שבוטת שאוכל צודאי ואס
נמי דאכילנא דמשמע לא אכילנא
שבוטת אי לא אכילנא והיינו חדא
לישנא: **הא איכא נמי לפרושי.** בניחוחא דמשמע לישנא דאורייתא והאי
דאמר שבוטת שלא אוכל דלא אכילנא משמע דהאי דאמר לא אכילנא
בניחוחא קאמר אס הן לאו אכור (ו) אי נמי כי אמר בנתיבא משמע דהאי דאמר לא אכילנא
שבוטת דשאוכל דאכילנא משמע ולא ענין אחר ושלא אוכל משמע דלא אכילנא ולא דבר אחר הלכך מתרין מתני' שאי אוכל דכשאוכל ודאי
לאו משמע אלא אי אמר דאכילנא: **בתני' זה חומר בשבוטת מבנדרים.**

הוא ואכור: מהו דסימא. האי דקאמר שאי אוכל מיקס לישנא כלומר תקון הלשון הוא (ט) דדעתו היה לומר שאוכל ונתקל ואמר שאי אוכל וימנא לעולם להי' כמאן דאמר שאוכל קא משמע לך דלא דודאי אכור: אני לא אכילנא רבי אשי דלא קמי' בנתיבא שאי אוכל: רבי אשי הוא נאדי. נודו וסור מטעמיה דלצי' דכי היו מסרבין בו לאכול ואמר לא אכילנא לא אכילנא ותו אמר שבוטת צין אס אמר שבוטת שלא אוכל משמע (א) דקאמר אכילנא אס אמר שבוטת שאוכל משמע קאמר אכילנא דהכי קאמר בנתיבא לא אכילנא לא אכילנא שבוטת שאוכל צודאי ואס נמי דאכילנא דמשמע לא אכילנא שבוטת אי לא אכילנא והיינו חדא לישנא: הא איכא נמי לפרושי. בניחוחא דמשמע לישנא דאורייתא והאי דאמר שבוטת שלא אוכל דלא אכילנא משמע דהאי דאמר לא אכילנא בניחוחא קאמר אס הן לאו אכור (ו) אי נמי כי אמר בנתיבא משמע דהאי דאמר לא אכילנא שבוטת דשאוכל דאכילנא משמע ולא ענין אחר ושלא אוכל משמע דלא אכילנא ולא דבר אחר הלכך מתרין מתני' שאי אוכל דכשאוכל ודאי לאו משמע אלא אי אמר דאכילנא: בתני' זה חומר בשבוטת מבנדרים.

הוא ואכור: מהו דסימא. האי דקאמר שאי אוכל מיקס לישנא כלומר תקון הלשון הוא (ט) דדעתו היה לומר שאוכל ונתקל ואמר שאי אוכל וימנא לעולם להי' כמאן דאמר שאוכל קא משמע לך דלא דודאי אכור: אני לא אכילנא רבי אשי דלא קמי' בנתיבא שאי אוכל: רבי אשי הוא נאדי. נודו וסור מטעמיה דלצי' דכי היו מסרבין בו לאכול ואמר לא אכילנא לא אכילנא ותו אמר שבוטת צין אס אמר שבוטת שלא אוכל משמע (א) דקאמר אכילנא אס אמר שבוטת שאוכל משמע קאמר אכילנא דהכי קאמר בנתיבא לא אכילנא לא אכילנא שבוטת שאוכל צודאי ואס נמי דאכילנא דמשמע לא אכילנא שבוטת אי לא אכילנא והיינו חדא לישנא: הא איכא נמי לפרושי. בניחוחא דמשמע לישנא דאורייתא והאי דאמר שבוטת שלא אוכל דלא אכילנא משמע דהאי דאמר לא אכילנא בניחוחא קאמר אס הן לאו אכור (ו) אי נמי כי אמר בנתיבא משמע דהאי דאמר לא אכילנא שבוטת דשאוכל דאכילנא משמע ולא ענין אחר ושלא אוכל משמע דלא אכילנא ולא דבר אחר הלכך מתרין מתני' שאי אוכל דכשאוכל ודאי לאו משמע אלא אי אמר דאכילנא: בתני' זה חומר בשבוטת מבנדרים.

ממילא: זה חורב שבבוטת מבנדרים. בגמרא מפרש האיכא קאי. טעמא דכולה מתמיון מפרש בגמרא: שבוטות
ב' שורן ד. שבוטת כתיב עליה מורה קרבן עולה ויורד דכתיב נפש כי תשבע לזכא בשפתים שני עוני
שבוטות כתיב בקרבן צהדיל דכתיב להע' או להטיב דהיינו להבא בגון שאוכל ולא אוכל ומרבי' דקרא דכתיב כהדי' לל אשר יבטא האדם מרבי' עור שמים לעשבר דהיינו אכלתי ולא אכלתי: היו מסרבין בו לאכול ואמר
אכילנא אכילנא בר. גירסא יתיבתא היא ונתבתא פ"ג דשבוטות ליתא דשפעתא דמתני' בלא מסרבין מני' ולקומייהו אלא שגירסא נדרים משונה וחבז אריך אוקימנא בנתיבא: אבל אמר אכילנא אכילנא. פי' בתמיה כלומר וכו'
אוכל עמן ותו אמר שבוטת שאוכל לך דלא אכילנא קאמר וה"ק שבוטת שאפי' מה שאמרת אכילנא אכילנא בתמיה אלא ודאי [אלא אכילנא] עמן וכו' ואמר לא אכילנא ותו אמר כו' וכן היא הגירסא בכל הספרים שבוטות
דכיון דמסרבין והוא אמר לא אכילנא חזי מולין דודאי לקיים דברו נשבע כדי שלא יפירו בו יומר וה"ק שבוטת יהא עלי אס אוכל משלך: מהו דתיבא מיקס לישנא הוא. והוא לו לומר שאוכל והוא מנגמנא לזכא וזכא
שאי אוכל לך אמר הכי מהמנין ליה קמ"ל כיון דהוליא בשפתיו שאי אוכל לא מהמנין ליה נתיבא דקאמר בתר הכי: רבי אשי נדי בשפתיה דאביי. היה נודו ומתרחק משכרת אפי' דלא אכילנא דמתני' אכילנא ליתא דיש
שבוטת שאוכל משמע שלא אוכל ולאפיקו מתמיון דשבוטות דקמי' דכל שבוטת דחולב משמעה דוקא שאוכל אס כן כשלא אוכל נמי הוה ליה לפרש הכי דאי מסרבין בו לא לזכא ואמר לא אכילנא בתמיה כלומר וכו' אמה סבור
שלא אוכל עמן דודאי אוכל ותו אמר שבוטת שלא אוכל לך דאכילנא קאמר ולקיים דבריו מה שאמר לא אכילנא בתמיה הוא נשבע ולספרים דגרסי לעיל ואמר לא אכילנא גרסינן הכא ואמר אכילנא וכשנשבע שלא אוכל אט
מולין שלקיים דבריו הוא נשבע כדי שיאמרו לו מה שאמר שבוטת שורא' לאכול עמו ולא יפירו בו עוד והכי קאמר מה שלא אוכל לך איני משמע אבל מה שאוכל לך איני נשבע אלא דארהב באתה שבוטת אי רואה לאכול עמן:
אילא תנא בפקה. ליתמינא דכל שאוכל דאכילנא משמע וכל שלא אוכל לך אכילנא משמע שלא לנכלל הלשונות: